

დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის წესი ენერგეტიკაში

DOI: <https://doi.org/10.52340/bal/2023.01.14>

ანოტაცია

ელექტროენერგიის, ბუნებრივი გაზისა და წყალმომარაგების ტარიფები ყოველთვის ყველას ინტერესის სფეროს წარმოადგენს. აღნიშნულ ტარიფებს საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია ადგენს დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის წესის და სხვა საკანონმდებლო ნორმების საფუძველზე. კომისიაში აღნიშნული წესის შესაბამისად 2020 წლიდან ტარდება რეგულირებადი საწარმოების აუდიტი. დღეის მდგომარეობით ლიცენზიატ საწარმოებთან ჩატარებულია 93 აუდიტი, რამდენიმე საწარმოსთან უკვე 2-ჯერ ან 3-ჯერ განხორციელდა აუდიტი და შესაბამისად დათვლილი იქნა კომუნალური მომსახურების ტარიფებიც.

საკვანძო სიტყვები: ენერგეტიკა, მარეგულირებელი აუდიტი, რეგულირება, ტარიფი.

ციტირებისთვის: სულაკაძე ლ., დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის წესი ენერგეტიკაში, ჟურნალი „ბიზნესი და კანონმდებლობა“, №1, 2023 წ. გვ. 127-141.

ლანა სულაკაძე

ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორი
 ევროპის უნივერსიტეტის ასისტენტ-პროფესორი
<https://orcid.org/0009-0002-0174-0548>
lane.sulakadze@eu.edu.ge
 +995 593 213 222

REGULATORY COST AUDIT RULES IN ENERGY SECTOR

Lana Sulakadze

Phd in Business Administration, Asistant-professor European University
<https://orcid.org/0009-0002-0174-0548>
lane.sulakadze@eu.edu.ge
 +995 593 213 222

ANNOTATION

Electricity, natural gas and water supply tariffs are always an area of interest for everyone. The mentioned tariffs are setting by Georgian National Energy and Water Supply Regulatory Commission based on the rules of the regulatory cost audit and other legal norms. In accordance with the mentioned rule, audits of regulated enterprises are being conducted in the Commission from 2020. As of today, 93 audits have been conducted with licensed enterprises, several enterprises have already been audited 2 or 3 times, and utility service tariffs have been calculated accordingly.

Key words: energy, audit, regulation, tariff

For citation: Sulakadze L., The rules of the regulatory audit of expenses in energy, “Business and Legislation” journal, No. 1, 2023. p. 127-141.

ძირითადი ტექსტი

ენერგეტიკა ყველაზე სწრაფად მზარდი დარგია და მიმდინარე გამოწვევებიდან გამომდინარე ერთ-ერთი ყველაზე საინტერესოც. საქართველოში მცხოვრებ ყველა მოქალაქეს თუ საწარმოს ეხება კომუნალური გადასახადები, ამიტომაც ყოველთვის ყურადღების ქვეშ ექცევა კომუნალური ტარიფები და მის ყოველგვარ ცვლილებას მტკიცუნეულად აღიქვამს მოსახლეობა. საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის რეგულირებას

ექვემდებარება ელექტროენერგეტიკის, ბუნებრივი გაზისა და წყალმომარაგების სექტორები. შესაბამისად აღნიშნულ სექტორებში არსებულ ლიცენზიატ საწარმოებზე კომისია ახდენს ტარიფების გაანგარიშებას და დადგენას. ტარიფის გაანგარიშება საკმაოდ ხანგრძლივი პროცესია, რომლის ჩატარების ვადები განერილია საქართველოს ელექტროენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის შესაბამისი დადგენილებებით დამტკიცებული სატარიფო

მეთოდოლოგიებით: ელექტროენერგეტიკის სექტორში ტარიფებისა და საფასურების გაანგარიშების მეთოდოლოგიები (2020 წლის 15 დეკემბრის №68 დადგენილება), ელექტროენერგიის ტარიფების გაანგარიშების მეთოდოლოგია (2014 წლის 30 ივლისის №14 დადგენილება), ბუნებრივი გაზის ტარიფების გაანგარიშების მეთოდოლოგია (2014 წლის 25 დეკემბრის №33 დადგენილება) და წყალმომარაგების ტარიფების გაანგარიშების მეთოდოლოგია (2017 წლის 10 აგვისტოს №21 დადგენილება). მიუხედავად სექტორების სპეციფიკისა პროცედურული ნაწილი ტარიფის გაანგარიშებისა ყველასთვის მსგავსია და შეადგენს განაცხადის წარმოდგენიდან 180 კალენდარულ დღეს.

სატარიფო საქმისწარმოება იწყება ლიცენზიატი საწარმოს მიერ კომისიაში წარმოდგენილი სრულყოფილი სატარიფო განაცხადის საფუძველზე. მარეგულირებელ კომისიაში სატარიფო განაცხადი უნდა წარმოადგინონ იმ საწარმოებმა ვისაც კომისიის შესაბამისი დადგენილებით განსაზღვრული აქვთ ტარიფის მოქმედების ვადა და შესაძლებელია მათთვისაც ვისაც ან უვადო ტარიფი აქვთ, ან ვისთვისაც ჯერ საერთოდ არ დათვლილა ტარიფი.

კომისიის დადგენილების შესაბამისად ყველა სექტორს აქვს რეგულირების სხვადასხვა პერიოდი. მაგალითად: ელექტროენერგეტიკის სექტორში არის ერთწლიანი, 3-წლიანი და 5-წლიანი რეგულირების პერიოდები საქმიანობის სახეების მიხედვით. ერთწლიანი რეგულირება გულისხმობს ამ რეგულირებაში მოქცეული საწარმოებისთვის ყოველწლიურად ტარიფის დადგენას საერთაშორისო პრაქტიკაში მიღებული „დანახარჯები პლუს“ რეგულირების პრინციპით. ასეთი ორგანიზაციებია: თბოელექტროსადგურები, საბითუმო საჯარო მომსახურების გამწვეი საწარმო - სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“ და ასევე, დღით ადრე და დღიური ბაზრების მომსახურების გამწვეი საწარმო - სს „საქართველოს ენერგეტიკული ბირჟა“. 3-წლიანი რეგულირება ეხებათ ჰიდროგენერაციის ობიექტებს საქართველოში, მაგალითად როგორიცაა შპს „ენგურჰესი“, შპს „ვარდნილჰესების კასკადი“, შპს „ჯორჯიან უოთერ ენდ ფაუნდის“ საკუთრებაში არსებული ჰიდროელექტროსადგური - ჟინვალჰესი და შპს „ენერგო-პრო გენერაცია“. რაც შეეხება 5-წლიან რეგულირებას ანუ ე.წ. „წამახალისებელი“ (ზღვრული შემოსავლების რეგულირება) რეგულირების პრინციპს, ის გულისხმობს საბაზისო წელს არსებული მიზანშეწონილად მიჩნეული (კონტროლირებადი) საოპერაციო დანახარჯების გათვალისწინებას ინფლაციის საპროგნოზო მაჩვენებლისა და ეფექტიანობის ფაქტორის გათვალისწინებით. აღნიშნული რეგულირება ეხება სს „თელასს“, სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ და სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემას“. აღნიშნული რეგულირების პრინციპების ძირითადი განმასხვავებელი არის საოპერაციო დანახარჯების დაყოფა კონტროლირებად და არაკონტროლირებად ხარჯებად. კონტროლირებადია დანახარჯი, რომელზეც საწარმოს გავლენის მოხდენა შეუძლია (სახელფასო ფონდი, სა-

კომუნიკაციო ხარჯი, საკანცელარიო ხარჯი და სხვა), ხოლო არაკონტროლირებადია, რომელზეც საწარმოს გავლენის მოხდენა არ შეუძლია, მაგალითად: ქონების გადასახადი, სხვა საგადასახადო ხარჯი, კომისიის რეგულირების საფასური. შესაბამისად, არაკონტროლირებადი დანახარჯები რეგულირების პერიოდზე საბაზისო წლის ფაქტიდან გამომდინარე გადადის უცვლელად. ხოლო რეგულირების პერიოდის ბოლოს მოხდება საპროგნოზო დანახარჯების ფაქტობრივ დანახარჯებზე კორექტირება.

ბუნებრივი გაზის სექტორში მოქმედებს 5-წლიანი რეგულირების პერიოდი (2023 წლამდე მოქმედებდა 3-წლიანი რეგულირების პერიოდი), წყალმომარაგების სექტორში ასევე - 3-წლიანი. ყოველი ახალი რეგულირების პერიოდი გულისხმობს, რომ პერიოდის დაწყებამდე გაანგარიშებული და დადგენილი უნდა იქნეს ახალი სატარიფო განაცხეტი. მაგალითად, თუ წყალმომარაგების ტარიფი დათვლილია 2023 წლის ჩათვლით, საწარმო განაცხადს წარმოადგენს კომისიაში არაუგვიანეს 2023 წლის 4 ივლისისა, სადაც ასახული იქნება 2022 საბაზისო წლის ფინანსური და ტექნიკური მონაცემები. კომისია ამ და კიდევ სხვა მონაცემებზე დაყრდნობით დაადგენს ახალ ტარიფს 2024 წლიდან 2026 წლის ჩათვლით პერიოდზე.

ნებისმიერი რეგულირებადი სექტორისთვის მარტივად რომ წარმოვიდგინოთ ტარიფი ესაა ყველა მიზანშეწონილი დანახარჯის ჯამი, მათ შორის კაპიტალური და საოპერაციო დანახარჯები, გაყოფილი მისწოდებულ/გასანაწილებელ (ელექტროენერგია, ბუნებრივი გაზი და წყალი) მოცულობებზე.

საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის რეგულირების ქვეშ არის წყალმომარაგების სექტორში 9 ლიცენზიატი საწარმო, ბუნებრივი გაზის სექტორში - 22 ლიცენზიატი, ხოლო ელექტროენერგეტიკის სექტორში - 26 ლიცენზიატი. აღნიშნული საწარმოებისთვის კომისია გაიანგარიშებს და ადგენს ტარიფებს. ტარიფების გაანგარიშება კი ეფუძნება დანახარჯების მარეგულირებელ აუდიტს.

აუდიტის პრინციპები და მიზანი სექტორების მიხედვით ერთი და იგივეა. დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის წესი გამოიყენება კომისიის სატარიფო რეგულირებას დაქვემდებარებული იმ საწარმოების საოპერაციო და კაპიტალური დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტისათვის, როგორიცაა: ელექტროენერგიის წარმოების ლიცენზიატი, ელექტროენერგიის გადაცემის ლიცენზიატი, ელექტროენერგიის დისპეტჩერიზაციის ლიცენზიატი, ელექტროენერგიის განაწილების ლიცენზიატი, ელექტროენერგიის მიმწოდებელი საწარმო, ელექტროენერგეტიკული ბაზრის ოპერატორი, ბუნებრივი გაზის ტრანსპორტირების ლიცენზიატი, ბუნებრივი გაზის განაწილების ლიცენზიატი, ბუნებრივი გაზის მიმწოდებელი და წყალმომარაგების ლიცენზიატი.

აუდიტის პროცესს ახორციელებს დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის ჯგუფი, რომელიც დაკომპლექტებულია კომისიის ტარიფებისა და ეკონომიკური ანალიზისა და შესაბამისი ტექნიკური დეპარტამენტის

თანამშრომლებით. პროცესში შესაძლებელია ჩაერთოს სხვა უწყებების სპეციალისტები ან/და დამოუკიდებელი ექსპერტები. აუდიტი შესაძლებელია იყოს, როგორც გეგმური ასევე არაგეგმური.

სრულყოფილ სატარიფო განაცხადზე კომისია იწყებს საჯარო ადმინისტრაციულ წარმოებას, რომლის საფუძველზეც კომისიის თავმჯდომარეების მიერ გამოიცემა ბრძანება აუდიტის ჯგუფის შექმნის შესახებ, სადაც განერილია შესასწავლი საკითხები და ჯგუფის წევრები.

კომისიამ დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის წესი 2019 წლის 22 ოქტომბერს დაამტკიცა და მას შემდეგ 2020 წლიდან ახორციელებს ამ წესის შესაბამისად აუდიტს.

სულ აღნიშნულ პერიოდში 2020 წლიდან 2022 წლის ჩათვლით განხორციელდა 93 დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტი.

დიაგრამა გვიჩვენებს 2020-2022 წლებში ჩატარებული გეგმური დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის რაოდენობებს, რაც შეეხება არაგეგმურ დანახარჯების მარეგულირებელ აუდიტს, ის მხოლოდ 2021 წელს განხორციელდა 2 საწარმოსთან მიმართებაში.

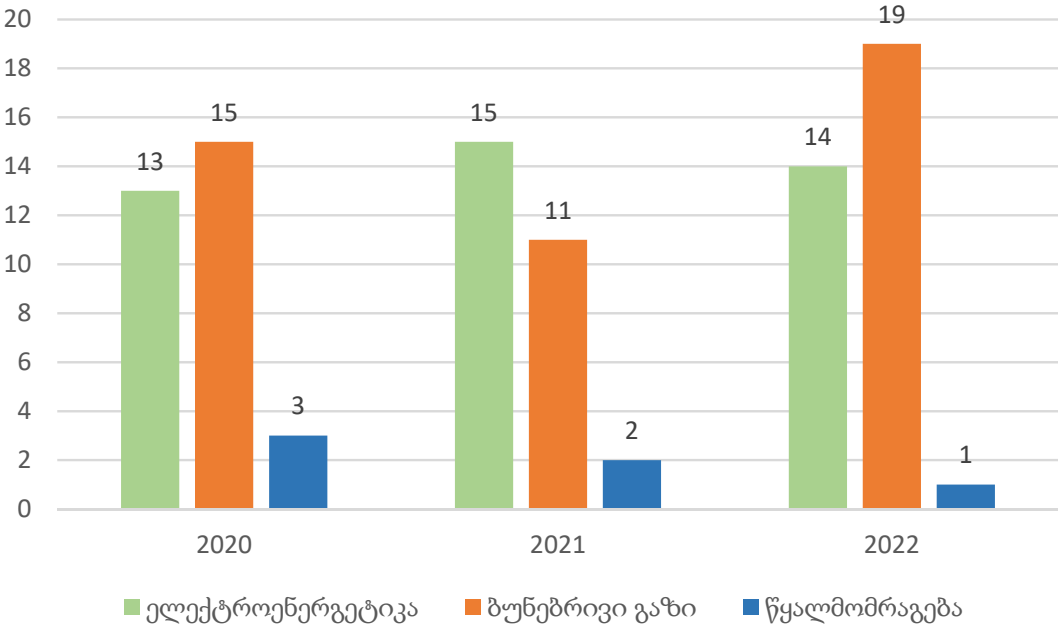
დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის დროს შესაძლოა შესწავლას დაექვემდებაროს საოპერაციო დანახარჯები – ორი სრული რეგულირების პერიოდი შესაბამისი სატესტო/საბაზისო წლების ჩათვლით, მაგრამ არაუადრეს 2015 წლისა და კაპიტალური დანახარჯები – ნებისმიერი პერიოდი. თუ მარეგულირებელ აუდიტს შევადარებთ საგადასახადო აუდიტს, ეს უკანასკნელი მკაცრად განსაზღვრავს შესამოწმებელ პერიოდს თავისი ხანდაზმულობიდან გამომდინარე. გეგმური აუდიტი ხორციელდება ტარიფის ვადის გასვლამდე. სატარიფო მეთოდოლოგიით განსაზღვრულია

სატარიფო განაცხადის წარმოდგენის ვადა - ტარიფის გაანგარიშების წლის 4 ივლისი. შესაბამისად, ლიცენზიატმა საწარმოებმა უნდა წარმოადგინონ სატარიფო განაცხადი შესაბამის თანდართულ დოკუმენტაციასთან ერთად, რომლის შესწავლასაც აუდიტის ჯგუფი ახდენს ტარიფის დადგენამდე მაქსიმუმ 180 დღის ვადაში. გასვლითი საგადასახადო შემოწმება შეიძლება დაიწყოს გადასახადის გადამხდელისთვის შეტყობინების ჩაბარებიდან არაუადრეს 10 სამუშაოდ დღისა და არაუგვიანეს 30 დღისა (საგადასახადო კოდექსი 2023). უშუალოდ შემოწმება შესაძლებელია გაგრძელდეს 3 თვე (შემოწმების ვადა 2 თვით კიდევ შესაძლებელია გახანგრძლივდეს).

წარმოდგენილი ინფორმაცია გადის დამუშავების რამდენიმე ეტაპს, პირველ რიგში უნდა აღინიშნოს, რომ საბაზისო/სატესტო წლის დანახარჯი უნდა დადასტურდეს დოკუმენტურად და დადგინდეს მისი მიზანშეწონილობა. მიზანშეწონილ დანახარჯს წარმოადგენს საწარმოს მიერ რეგულირებადი საქმიანობის სრულყოფილად და ხარისხიანად განხორციელებისათვის გაწეული კაპიტალური და საოპერაციო დანახარჯი (ენერგეტიკის სექტორში დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის წესი 2023). წარმოდგენილ განაცხადში, რომელიც მოიცავს მოგება-ზარალის უწყისს, შინაარსობრივად არის ჩაშლილი შემოსავლებისა და ხარჯების მუხლები, მაგალითად: სახელფასო ფონდი, ხარჯი ძირითად და დამხმარე მასალებზე, მიმდინარე რემონტის ხარჯი, კომუნალური და საკომუნიკაციო ხარჯები, ასევე სამივლინებო, საკონსულტაციო, წარმომადგენლობითი, დაცვის, იჯარის, დაზღვევის, ქონების გადასახადის, მინაზე ქონების გადასახადის და სხვა ხარჯები.

შემდეგ ეტაპზე ხდება მიზანშეწონილი დანახარჯების გონივრული ოდენობის განსაზღვრა, რაც გულისხმობს საქონლის, მომსახურებისა და სამუშაოს

დიაგრამა №1. ჩატარებული დანახარჯების მარეგულირებელი გეგმური აუდიტები

წყარო: საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების ეროვნული კომისია

შინაარსობრივი შესწავლის ფარგლებში მიზანშეწონილად მიჩნეული დანახარჯის, თავის მხრივ, გონივრულ ოდენობამდე კორექტირებასა და განსაზღვრას იმის გათვალისწინებით, თუ რა ხარისხით, მოცულობითა და მასშტაბით არის საჭირო კონკრეტული საქონელი, მომსახურება ან/და სამუშაო საწარმოს მიერ რეგულირებადი საქმიანობის განხორციელებისათვის. მაგალითად, შესაძლებელია საწარმომ განიოს გარკვეული შინაარსის დანახარჯი 1000 ლარის ოდენობით და ეს ჩვეულებრივ იყოს ფინანსური ან/და საგადასახადო ხარჯი, მაგრამ არა მარეგულირებელი მიზნებისთვის განეული გონივრული დანახარჯი. თავისი შინაარსიდან გამომდინარე შესაძლოა ის არ უკავშირდებოდეს კონკრეტულ რეგულირებად საქმიანობას და შესაბამისად მისი ღირებულება შედარებითი ანალიზის საფუძველზე დადგინდეს, რომ არის გაზრდილი ან არარეალური. აღნიშნულიდან გამომდინარე, შესაძლოა სატარიფო მიზნებისთვის აუდიტის ჯგუფმა გაითვალისწინოს 1000 ლარისგან განსხვავებული ღირებულება.

ასევე მნიშვნელოვანი მომენტი, როდის ანალიზდება რეგულირებადი საქმიანობის განხორციელებისათვის საჭირო აქტივების იჯარის ხარჯის გონივრული ოდენობა, რომელიც შესაძლოა განსაზღვრულ იქნას შედარებითი ანალიზის, საბაზრო პრინციპების ან ამავე აქტივზე სატარიფო მეთოდოლოგიის შესაბამისად დათვლილი წლიური კაპიტალური დანახარჯის ოდენობით. აღნიშნული უფლებამოსილება კომისიას არაერთხელ გამოუყენებია სხვადასხვა საწარმოებთან მიმართებით.

დანახარჯი თავისი შინაარსიდან გამომდინარე შესაძლოა მიჩნეულ იქნეს არამიზანშეწონილად თუ ის პირდაპირ და უშუალოდ არ არის დაკავშირებული კონკრეტულ რეგულირებად საქმიანობასთან და არ წარმოადგენს აუცილებელ საჭიროებას. თუ ასეთი ტიპის დანახარჯები მიჩნეული იქნა არამიზანშეწონილად, ის არ ექვემდებარება შესაბამის სატარიფო გაანგარიშებაში გათვალისწინებას. ასეთი ტიპის დანახარჯები კატეგორიას შესაძლოა მიეკუთვნოს:

- უიმედო ვალების ჩამოწერა;
- პირგასამტეხლოსა და საჯარიმო სანქციებზე განეული ხარჯები;
- სასამართლოს ხარჯები და სამართლებრივ დავასთან დაკავშირებული ნებისმიერი სახის დანახარჯი;
- ზენორმატიულ დანაკარგზე დარიცხული დამატებული ღირებულების გადასახადის ხარჯი;
- წარმომადგენლობითი ხარჯების ფარგლებში გასართობი ღონისძიებებსა და პრივილეგიებულ (VIP) მომსახურებაზე განეული ხარჯები, ასევე, ალკოჰოლური სასმელების შესყიდვის ხარჯები;
- პირადი დაცვის ხარჯები;
- ფინანსური, საოპერაციო და ბიზნეს რისკების, აგრეთვე სამოქალაქო პასუხისმგებლობის დაზღვევის ხარჯები;
- პროფესიულ ორგანიზაციებსა თუ გაერთიანებებში წევრობის ხარჯები, რომელიც არ არის დაკავშირებული უშუალოდ რეგულირებად საქმიანობასთან;
- ქველმოქმედების ხარჯები;

- სარეკლამო და მარკეტინგული მომსახურების ხარჯები, გარდა სოციალური და მომხმარებლების ცნობიერების ამაღლებასთან დაკავშირებული პროექტებისა;

- ჩამოწერილი ძირითადი საშუალებების თვითღირებულება;

- ინვენტარიზაციით გამოვლენილი დანაკლისის თანხა;

- ფასიანი ქაღალდების გამოშვებასთან დაკავშირებული ხარჯები;

- არარეგულირებად აქტივებზე ქონების გადასახადი;

- იჯარის ხარჯის ის ნაწილი, რომელიც აღემატება იჯარით აღებული აქტივის წმინდა საბალანსო ღირებულების გათვალისწინებით გაანგარიშებული წლიური ცვეთისა და ამონაგების ჯამურ ოდენობას;

- საწარმოს საშტატო განრიგში არსებული ვაკანტური პოზიციების სახელფასო ხარჯი, რომელიც აღემატება საწარმოში დასაქმებული თანამშრომლების რაოდენობის 2%-ს (თუ საწარმოს დასაქმებული ჰყავს 100 თანამშრომელი და ვაკანტური აქვს 30 პოზიცია, სატარიფო მიზნებისთვის გაითვალისწინება $100 + 100 * 2\% = 102$ თანამშრომლის შესაბამისი სახელფასო ფონდი, ნაცვლად 130 $(100 + 30)$ თანამშრომლისა).

აუდიტის ჯგუფი სატარიფო რეგულირებას დაქვემდებარებული საწარმოს დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის ფარგლებში ახორციელებს ამ საწარმოს შემოსავლების აუდიტსაც. განვიხილოთ შემთხვევები როგორ ხდება დანახარჯების ბაზის კორექტირება:

1. იმ შემთხვევაში თუ ვერ მოხდება საწარმოს მიერ მიღებული შემოსავლის დაკავშირება შესაბამის დანახარჯთან, საწარმოს რეგულირებადი დანახარჯების ბაზა ექვემდებარება სრულად შემცირებას ამგვარი სამენარმო საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლით;

2. ექსპლუატაციიდან გასული, სრულად გაცვეთილი რეგულირებადი აქტივების რეალიზაციის შემთხვევაში, საწარმოს რეგულირებადი დანახარჯების ბაზა ექვემდებარება შემცირებას ამ რეგულირებადი აქტივების რეალიზაციიდან მიღებული მოგების 50%-ით, ხოლო არასრულად გაცვეთილი რეგულირებადი აქტივების რეალიზაციის შემთხვევაში - 100%-ით;

3. საწარმოს რეგულირებადი დანახარჯების ბაზა ექვემდებარება შემცირებას შეწყვეტილი მომარაგების აღდგენის ფარგლებში დარიცხული საფასურის 100%-ით.

აღნიშნული ფაქტების შესწავლისა და დამუშავების შემდგომ დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის წესის პრინციპების შესაბამისად დგება დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის პირველადი ანგარიში, რომელიც მოიცავს შემდეგ ელემენტებს: მოკლე მიმოხილვა დანახარჯების მარეგულირებელ აუდიტს დაქვემდებარებული საწარმოს, დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის მასშტაბებისა და ძირითადი მიდგომების შესახებ; დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის მიზნები, ამოცანები და სამართლებრივი საფუძვლები; დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის პროცესში გამოყენებული კრიტერიუმები, მტკიცებულებები,

მეთოდები, მონაცემთა წყაროები და გამოყენებულ მონაცემებზე შეზღუდვები; დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის პროცესში გამოკვეთილი აუდიტის ჯგუფის წევრების განსხვავებული მოსაზრებები, ასეთის არსებობის შემთხვევაში; მიგნებები და დეტალური ინფორმაცია დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის მიგნებებისა და მტკიცებულებების შესახებ; დასკვნები; რეკომენდაციები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) (ენერგეტიკის სექტორში დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის წესი 2023).

საგადასახადო შემონმების შემდგომ დგება შუალედური შემონმების აქტი, რომელიც ეგზავნება გადასახადის გადამხდელს გასაცნობად.

აუდიტის პირველად ანგარიშზე ხდება საწარმოს მიერ მოსაზრებების წარმოდგენა, რომელსაც აუდიტის ჯგუფი იხილავს და ამზადებს დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის საბოლოო ანგარიშს, რომელიც საჯაროა ნებისმიერ პირისთვის. თუ საწარმოს პირველად ანგარიშზე შენიშვნები არ გააჩნია, პირველადი ანგარიში მიიჩნევა საბოლოო ანგარიშად. საგადასახადო შემონმების შუალედურ აქტზე თუ საწარმოს კომენტარები არ ექნება, მაშინ დგება საგადასახადო შემონმების საბოლოო აქტი.

დასკვნა

ძირითადი განმასხვავებელი ნიშანი საგადასახადო და მარეგულირებელ აუდიტს შორის არის ის, რომ საგადასახადო ორგანოს მიერ მიჩნეული გარკვეული დანახარჯის გაუთვალისწინებლობა საწარმოსთვის იწვევს მისი საგადასახადო ვალდებულების ზრდას, ასევე დაჯარიმებას და ასეთი სახით საწარმოს აწევს ფინანსური ზარალი და განსაკუთრებით დიდი ოდენობის შემთხვევაში სისხლის სამართლის საქმე. ხოლო მარეგულირებელი აუდიტის ფარგლებში ხარჯების გაუთვალისწინებლობა იწვევს იმას, რომ შემდგომი რეგულირების პერიოდისთვის დაგეგმილი დანახარჯების ბაზა ამ თანხით არის შემცირებული, რომელსაც რეგულირებული საწარმო ტარიფით ვერასდროს ამოიღებს. ამიტომ საწარმოებმა ისეთი დანახარჯების

განვეცხადონ, რაც დანახარჯების მარეგულირებელი აუდიტის წესის მიხედვით შესაძლოა მიჩნეულ იქნეს არამიზანშეწონილად თავი უნდა შეიკავონ, ან მზად უნდა იყვნენ იმისთვის, რომ ეს თანხები დაფარონ საწარმოს მოგებიდან.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. საქართველოს კანონი „ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების შესახებ“, საქართველოს პარლამენტი, თბ., 20.12.2019;
2. საქართველოს კანონი „საქართველოს საგადასახადო კოდექსი“, საქართველოს პარლამენტი, თბ., 17.09.2010;
3. საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 2014 წლის 30 ივლისის №14 დადგენილება „ელექტროენერგიის ტარიფების გაანგარიშების მეთოდოლოგიების დამტკიცების შესახებ“, თბ., 2014;
4. საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 2014 წლის 25 დეკემბრის №33 დადგენილება „ბუნებრივი გაზის ტარიფების გაანგარიშების მეთოდოლოგიის დამტკიცების შესახებ“, თბ., 2014;
5. საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 2017 წლის 10 აგვისტოს №21 დადგენილება „წყალმომარაგების ტარიფების გაანგარიშების მეთოდოლოგიის დამტკიცების შესახებ“, თბ., 2017;
6. საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 2020 წლის 15 დეკემბრის №68 დადგენილება „ელექტროენერგეტიკის სექტორში ტარიფებისა და საფასურების გაანგარიშების მეთოდოლოგიების დამტკიცების შესახებ“, თბ., 2020;
7. საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია, www.gnerc.org;
8. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, www.mof.ge